

Міністерство внутрішніх справ України
Одеський державний університет внутрішніх справ

**Роль та місце правоохоронних органів
у розбудові демократичної правової держави**

Матеріали
X Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

30 березня 2018 року

Одеса
ОДУВС
2018

УДК 351.74
ББК 67.401.133
Р68

Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення
статей, які суттєво перевищували пропоновані обсяги

Р68 **Роль** та місце правоохоронних органів у розбудові
демократичної правової держави: матеріали X міжнар. наук.-практ.
інтернет-конф., м. Одеса, 30 березня 2018 р. — Одеса: ОДУВС,
2018. — 282 с.

УДК 351.74
ББК 67.401.133

*Афанасьєва К. М.,
аспірантка Одеського державного університету внутрішніх справ*

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКОК БЮДЖЕТНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ ЧАСІВ КИЇВСЬКОЇ РУСІ

Система бюджетних відносин в Україні пройшла значну історичну еволюцію. Становлення бюджетних відносин нерозривно пов'язано з появою державності. Апарат державної влади і управління, військово-політичні потреби матеріального забезпечення, формування доходів держави.

Однак на той час бюджетні відносини мали дуже примітивні форми, можна сказати, що тільки частково сформувалися певні обставини та умови для функціонування зазначених державних інститутів. До таких умов потрібно віднести існування казни, яка формувалася за рахунок окремих видів доходів, у тому числі податків та митних платежів; існування окремих видів видатків на утримання апарату управління; існування відносин з підлеглими територіями стосовно збору податків та здійснення окремих видів видатків. Всі зазначені фактори як в цілому так і окремо вимагали належного управлінського впливу, через відповідні контрольні заходи [1, 41].

Тому аналіз розвитку бюджетних відносин в Україні має на меті виявлення особливостей їх побудови саме в нашій країні. Крім того, це, фактично, наочні приклади як помилок, так і ефективних рішень, з яких важливо зробити правильні висновки.

Утворення Київської Русі (IX ст.) зумовило формування перших державних доходів. Найдавнішою серед них була данина. Відповідно до історичних умов, вона виступала як воєнна контрибуція, прямий державний податок і феодална рента.

До середини X ст. податки не мали фіксованого і більш-менш систематизованого характеру. Вони стягувались двома способами: «полюддя» і «повоз». Перший – збирався самими князями, при другому платники податку самі привозили його князю. Спосіб збирання данини був дуже простий. Київський князь на чолі своєї дружини вирушав за даниною з столиці пізньої осені і збирав її до самої весни. Це називалось полюддям. Протягом відносно слабкого розвитку феодалного землеволодіння ні розмір данини, ні час її збирання не були точно визначені [2, 101-102].

Ціль таких методів полягала не тільки в тому, щоб якнайбільше збирати данини. Київські князі прагнули підірвати могутність місцевих князів, які хотіли самостійно експлуатувати сільську і міську людність.

Перша реформа оподаткування була проведена за київської княгині Ольги у 945-947 рр. Вона ввела фіксовані податки, започаткувала їх стабільне стягнення. Було встановлено норми податків – «уроки» і визначено місця збирання данини – «погости», куди була призначена князівська адміністрація, якій доручалось збирання данини, причому, в певний час. Податки поділялись на три частини: дві йшли в державну скарбницю, а одна – в особисту княгині [2, 101-102]. Таким чином, вперше з'явився поділ між державним бюджетом і князівським.

З розвитком феодалних відносин відбувалась еволюція данини. Вона перетворювалась частково у державні податки або в феодалну ренту на користь феодала – економічну реалізацію земельної власності.

Процес перетворення данини на ренту відбувався поступово і, в основному, полягав в захопленні князями земель, перетворення їх у свої феодалні володіння, а також передачі земель своїм боярам. Ускладнювались способи збирання данини: від збирання в однаковому розмірі від двору чи рала переходять до диференційованої данини відповідно до розміру і якості землі; до данини приєднуються різні допоміжні збори.

Феодалному суспільству відомо три форми ренти: відробіткова (панщина), продуктова (натуральна) і грошова. Різні повинності відбувались як на користь держави, так і на користь феодалів: «повоз», «мостовщина», «городове діло» (будівництво укріплень). У міру посилення влади і розширення державного апарату з'являлись нові повинності і побори: обов'язок утримувати князівського вірника (збирача штрафів), давати, крім грошей, продукти та фураж, вируждати в похід за наказом князя «пешцев» зі своєю зброєю і спорядженням.

Подальше ускладнення данини приводило до зміцнення місцевих організаційних центрів. Кількість адміністративних агентів росла, права їх розширювались. Державна територія почала поділятися на чіткі адміністративні одиниці: погости і волості. Це приводило до появи нових органів влади – намісників і волостелів. Таким чином, поява постійно зростаючого апарату місцевої влади приводить до виникнення цілого ряду додаткових зборів і мит. Заводяться типово феодалні збори, наприклад, шлюбні мита (віна) [3, 117-118].

У добу монголо-татарського панування населення феодалних князівств, крім церкви і духовенства, платило десятину, пізніше – поголовну подать. Данину, або татарщину, збирали спочатку ханські баскаки, а пізніше (до 60-х років XIV ст.) – українські князі. Збиралося 14 видів ординських даней і повинностей (безпосередньо для хана, торгові збори, візничі повинності, «корм» баскакам і т.д.).

Отже, утворення Київської Русі зумовило формування перших державних доходів. До середини X ст. податки не мали фіксованого і більш-менш систематизованого характеру. З розвитком феодальних відносин відбувалась еволюція данини. Вона перетворювалась частково у державні податки або в феодальну ренту на користь феодала.

Література

1. Білінін Я. В. Правове регулювання фінансового контролю в сфері міжбюджетних відносин : дис. на здобуття наук. ступ. к.юр.н./ Я.В. Білінін. – К., 2007.- 265с.
2. Полонська-Василенко Н. Історія України: У 2 т. Т. 1.- К.: Либідь, 1995.- 672 с.
3. Юшков С. В. Нариси з історії виникнення і початкового розвитку феодалізму в Київській Русі.- К.: Наук. думка, 1992.- 352 с.

СЕКЦІЯ 1.
СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВІ ТА ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ:
ПРІОРИТЕТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.

Андрієнко І. С. ПРАВО НА ДОСТАТНІЙ ЖИТТЄВИЙ РІВЕНЬ У СВІТЛІ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	4
Антоненко О. А. НАУКОВО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ТА ОЗНАКИ ПОНЯТТЯ РОБОЧОГО ЧАСУ.....	5
Афанасенко С. І. СТУПІНЬ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ДІЙСНОСТІ В УКРАЇНІ.....	7
Афанасьєва К. М. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКОК БЮДЖЕТНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ ЧАСІВ КИЇВСЬКОЇ РУСІ.....	9
Бабич М. С. БЮДЖЕТНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ.....	10
Баськов В. В. ДЕЯКІ ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРОФІЛАКТИКИ І БОРОТЬБИ З МІЖНАРОДНИМ ТЕРОРИЗМОМ.....	11
Батенко М. С., Шенета Т. В. ЗЛОЧИНИ НА ҐРУНТІ НЕНАВИСТІ ЯК ЗАГРОЗА ГРОМАДЯНСЬКІЙ БЕЗПЕЦІ СУСПІЛЬСТВА.....	13
Берендєєва А. І. РОЛЬ ГРОМАДСЬКИХ ФОРМУВАНЬ З ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ.....	14
Браславець І. В. КОРУПЦІЯ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ В УКРАЇНІ.....	16
Будяченко О. М. ЩОДО КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ЛІСІВ ВІД НЕЗАКОННОЇ ВИРУБКИ В УКРАЇНІ...	18
Бурак М. В. НЕЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНИХ РЕСУРСІВ ТА ВІДСУТНІСТЬ АКТИВНОЇ ПОЛІТИКИ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ ЯК ЗАГРОЗА НАЦІОНАЛЬНИМ ІНТЕРЕСАМ І НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ.....	19
Бурангулов А. В. ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ОПЕРАЦІЇ» У ТЕОРІЇ ПРАВНИЧИХ НАУК.....	21
Бутенко В. Г. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПРАВОВИХ ЦІННОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.....	23
Вайда Т. С., Кузнєцов О. І. ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ПРАВОВОГО НІГІЛІЗМУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.....	24
Геращенко О. С. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ДО ДІЯЛЬНОСТІ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ СИТУАЦІЯХ.....	26
Гнатюк П. О. ДО ПИТАННЯ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЕПУТАТІВ МІСЦЕВИХ РАД.....	28
Голенко Н. М. ЗАХОДИ З ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ОСІБ, ЯКІ БЕРУТЬ УЧАСТЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ, ЯК РІЗНОВИД СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛУ ПОЛІЦІЇ ОСОБЛИВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ.....	30
Головацький О. О. ДЕЯКІ ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ У США...	32
Гребенюк М. В. ДЕЯКІ ПИТАННЯ РЕФОРМУВАННЯ ПРАВООХОРОННОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ (ЩОДО ПОСИЛЕННЯ СПРОМОЖНОСТЕЙ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ У СФЕРІ БОРОТЬБИ З ОРГАНІЗОВАНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ).....	33
Григорєцька І. І. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ СКЛАДУ ТА ПОРЯДКУ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ В МЕЖАХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТАХ УКРАЇНИ.....	35